

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/1267
Toplantı Tarihi/Sayısı : 31.3.2022/12
Karar Numarası : 2022/185
Başvuran : A. C. Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Mersin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, COVID-19 salgını sebebiyle verilen izin döneminde suç işlediği gerekçesiyle 3 ay daha kapalı ceza infaz kurumunda kalmasına karar verilen başvuranın haksızlığa maruz kaldığı iddiasına ve COVID-19 salgını sebebiyle izne tabi olan açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. 31.12.2021 tarih ve 5393 sayılı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde başvuran özetle: 20 yaşında olduğunu, sevgi evlerinden ayrıldıktan sonra geçimini kendisinin sağladığını, 12.09.2021 tarihinden itibaren infaz kurumunda tutuklu bulunduğunu ve bu süreçte disiplin cezası almadığını, 21.12.2021 tarihinde hakkında tahliye kararı verildiğini, COVID-19 salgını sebebiyle verilen izin döneminde suç işlediği gerekçesiyle 3 ay daha kapalı ceza infaz kurumunda kalmasına karar verildiğini ve tutuksuz yargılanmasına rağmen söz konusu uygulama nedeniyle haksızlığa maruz kaldığını belirterek COVID-19 salgını sebebiyle izne tabi olan açık ceza infaz kurumuna ayrılmayı talep etmektedir.

3. Muhatap Mersin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü 17.01.2022 tarihli ve 2022/... sayılı yazılı görüşünde özetle: başvuranın hükümlü olarak bulunmakta iken açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebinde bulunduğunu ve 23.11.2020 tarihinde "*iyi hal kararı*" verilerek açık ceza infaz kurumuna ayrıldığını; ancak sonrasında yeniden suç işlediği gerekçesiyle tutuklanarak Kuruma alındığını, kapalı ceza infaz kurumunda bulunmakta iken 22.12.2021 tarihli dilekçe ile yeniden açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebinde bulunduğunu ve Mersin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın 22.12.2021 tarih ve 2021/... sayılı kararı ile başvuran hakkında yapılan değerlendirme neticesinde "*iyi halli olmadığına*" karar verildiği için açık ceza infaz kuruma ayırlamadığını, başvuranın ilgili karara itirazda bulunduğunu ve Mersin İnfaz Hakimliği'nin 10.01.2022 tarih ve 2022/... esas 2022/... sayılı kararı ile "*itirazın reddine*" karar verdiğini ifade etmektedir.

4. Muhataptan alınan yazılı görüş 24.01.2022 tarihli yazımız ile başvurana iletilerek yazılı görüş istenmiş; ancak başvuran süresi içinde yazılı görüşünü sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Anılan Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, *"özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği"* hükme bağlanmıştır.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, *"inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması"* gerekmektedir. Aynı fıkranın (ç) bendine göre; başvuru, *"Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı"* yönünden incelenir.

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; *"Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; *"özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda, başvuranın COVID-19 salgını sebebiyle verilen izin döneminde suç işlediği gerekçesiyle 3 ay daha infaz kurumunda kalmasına karar verildiğinden haksızlığa maruz kaldığı iddiası ve COVID-19 salgını sebebiyle izne tabi olan açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebi ve muhatap Kurumun yanıtları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte ele alınıp değerlendirilmiştir.

11. 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi halin belirlenmesi" başlıklı 89'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; *"Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur."* Aynı maddenin yedinci fıkrasına göre, *"İdare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmelere esas olacak ilkeler ve kurulun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları ile tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir."*

12. 29.03.2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 109'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; *"Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi"*

hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.” Aynı maddenin altıncı fıkrasına göre; “Açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri bir yılı geçemez.”

13. 29.12.2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "Kurulun inceleme ve değerlendirme esasları" başlıklı 16'ncı maddesinin ilk fıkrasına göre; *"Hükümlüler ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında; idare ve gözlem kurulu tarafından, iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulur."*

14. Aynı Yönetmelik'in "Kurul kararları" başlıklı 17'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; *"Açık ceza infaz kuruma ayrılmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıverilmeye dair değerlendirmede hükümlünün iyi hâlli olmadığına karar verilmesi durumunda, hükümlü hakkında yapılacak bir sonraki değerlendirme tarihi kararda açıkça belirtilir. Yeniden değerlendirme süresi üç aydan az, bir yıldan fazla olamaz."*

15. Aynı Yönetmelik'in "Kararlara karşı başvuru" başlıklı 39'uncu maddesine göre; *"İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6 ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir."*

16. 16.05.2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar" adlı 6'ncı maddesinin altıncı fıkrasına göre; *"İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır."*

17. Yukarıdaki hükümler çerçevesinde; somut olayda İdare ve Gözlem Kurulunun hükümlüyü açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak *iyi halin belirlenmesine* esas olarak yapacağı değerlendirmesinde hangi kriterlerin kullanılacağına yasa ve yönetmelikler ile belirlendiği ve ayrıca bu hususta alınacak tüm kararlara karşı yargı yolunun açık olduğu görülmüştür.

18. İnceleme sonucunda, başvuranın 22.12.2021 tarihli açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebi sonrasında yapılan değerlendirme neticesinde, Mersin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın 22.12.2021 tarih ve 2021/... sayılı kararı ile hükümlünün "iyi halli olmadığına" karar verildiği ve başvuranın söz konusu karara itirazda bulunduğu, somut başvurunun esas incelemesi aşamasında Mersin İnfaz Hakimliği'nin 10.01.2022 tarih ve 2022/... esas 2022/... sayılı kararı ile de "itirazın reddine" karar verdiği tespit edilmiştir.

19. Sonuç olarak, bu aşamada başvuranın talebi sonrası İdare ve Gözlem Kurulunun hükümlünün iyi halli olmadığına ilişkin olarak karar almasının ve hükümlüyü yeniden gözlem altında tutmaya karar vermesinin mevzuat kapsamında kaldığı, alınan kararlara karşı hükümlü tarafından İnfaz Hakimliği nezdinde yasal itiraz hakkının kullanıldığı, yapılan inceleme sonucu söz konusu itirazın reddedildiği, başvuranın anılan karara karşı Ağır Ceza Mahkemesine itiraz yoluna başvurma imkanının bulunduğu dolayısıyla ceza infaz kurumu tarafından haksız ve keyfi işlem yapıldığı yönündeki iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılmıştır.

20. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında

Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre; "Ön inceleme aşamasında, başvurunun **açıkça dayanaksız** olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." Açıklanan gerekçeler doğrultusunda mevcut başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle "**kabul edilemez**" olduğuna karar verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
 2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
 3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,
- 31.03.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ

Üye

e-onaylıdır

Ünal SADE

Üye